

САНА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

2018 сыл
Олунньу
6
КҮНЭ
ОПТУОРУННЬУК
№ 9
(11465)

12+

Новости Республики

РЕЙТИНГ МУНИЦИПАЛЬНЫХ РАЙОНОВ ЯКУТИИ ПО ОБЪЕМУ ЖИЛИЩНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА - 2017

Центральная группа

	Общая площадь	в т. ч. ИЖС	введено на 1000 человек населения
Мегино-Кангаласский	19 417	11 525	623,8
Чурапчинский	16 917	7 404	797,6
Хангаласский	14 323	10 485	437,1
Намский	13 966	11 028	566,8
Горный	11 192	9 051	930,3
Амгинский	11 093	8 089	661,2
Усть-Алданский	8 549	7 761	408,6
Кобяйский	7 570	1 767	603,3
Таттинский	6 087	5 716	370,3
ГО Жатай	3 549	3 549	382,7

5 654 семьи улучшили жилищные условия в Якутии – 2017 год

Категория	Семей
Жители аварийных домов	3434
Молодые семьи	1005
Дети-сироты	681
Строительство ИЖС	270
Отдельные категории граждан (родовые ВОВ, ветераны, инвалиды, многодетные семьи)	196
Специалисты в сфере образования и здравоохранения	68

В Якутии 5 654 семьи получили господдержку по улучшению жилищных условий

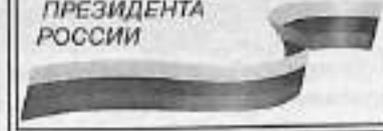
В Республике Саха (Якутия) по итогам реализации государственных программ, мероприятий по улучшению жилищных условий воспользовались 5654 семьи, наибольшее число из которых составили жители аварийных домов, молодые семьи и дети-сироты.

По результатам 2017 года в Якутии перевыполнен план по достижению целевого показателя поручения из «майских указов» Президента России Владимира Путина – более 55% семей (целевой показатель – 45%) из числа желающих, уже улучшили свои жилищные условия благодаря механизмам государственной поддержки.

С учетом достигнутых показателей в

2018 МАРТА

ВЫБОРЫ
ПРЕЗИДЕНТА
РОССИИ

Кулун тутар 18 күнэ --
Россия Президентин
быыбара!

Быыбарга диэри

40

КҮН ХААЛЛА

сфере строительства Президент России дал поручения по повышению доступности жилья, прежде всего для молодых семей: «Мы вышли на такой уровень и обладаем такими ресурсами, чтобы ставить перед собой стратегическую общенациональную задачу, а именно – в преддверии грядущих выборов значительно повысить доступность жилья для наших граждан и прежде всего для молодых семей, молодых семей с детьми» – подчеркнул Владимир Путин.

Глава Якутии поздравил с юбилеем певицу Анегину Ильину и подписал указ о присуждении ей Государственной премии РС(Я) имени А.Е. Кулаковского

2 ФЕВРАЛЯ Егор Борисов подписал указ о присуждении легендарной певице, народной артистке СССР и РС(Я) Анетине Ильиной Государственной премии Республики Саха (Якутия) имени А.Е. Кулаковского.

Престижная премия вручена Анетине Егоровне за выдающийся вклад в развитие классического вокального искусства, пло-

дотворную социально-культурную общественную деятельность по сохранению и развитию духовной культуры народов Якутии, заслуги в воспитании и подготовке высококвалифицированных творческих кадров.

Добавим, что 3 февраля выдана оперная певица, лауреат Государственной премии РСФСР им. М.И. Глинка, лауреат Государственной премии ЯАССР им. П.А. Ойунского, лауреат международных конкурсов вокалистов в Мюнхене и Праге, обладатель премии Ассоциации музыкальных театров России «Legenda», педагог, общественный деятель Анетина Ильина

отмечает 75-летний юбилей.

В своём поздравлении Егор Борисов отметил самобытный творческий путь единственной в Якутии и в Дальневосточном федеральном округе народной артистки СССР, её вклад в культурное и духовно-нравственное развитие якутия, в их приближение к шедеврам мировой классической музыки.

В репертуар Анетины Ильиной входили масштабные оперные партии Любаши в «Царской невесте» Н.А. Римского-Корсакова, Сузуки в «Чио-чио-сан» Дж. Пуччини, Кармен в «Кармен» Ж. Бизе,

Ковалевы в «Князь Игорь» А. Бородин, Ревяки в «Семейном гириславове» Д.К. Россетти и другие. Также Анетина Ильина много времени и внимания уделяет развитию якутской народной музыки, фольклора. Невозможно переоценить и педагогическую деятельность Ильиной в Высшей школе музыки Республики Саха (Якутия) имени В.А. Босикова, подготовку будущих мастеров оперного вокала.

Егор Борисов подчеркнул, что трудолюбие, профессионализм и стремление к самосовершенствованию позволили Анетине Ильиной развить свой талант, достичь больших вершин в творчестве, заслужить уважение коллег и учеников, искреннее признание и любовь поклонников в Якутии, России и за рубежом.

egorborisov.ru

СӨ Бырабытталыстыбатын отчуота

СЫАНАБЫЛ «ҮЧҮГЭЙ», СОРУК – ТҮМСЭРГЭ

Сылын ахсын үгэс быһыытынан Ытыктылар Саха Өрөспүүбүлүкэтин Бырабытталыстыбатын отчуота Чурапчы улуутугар олунньу 1 уонна 2 күнүөрүгэр Ытыктылар Бырабытталыстыба делегациятын биир дойдулаахпыт, Бырабытталыстыба бэрэстэтэллин солбуйааччы М.Д.Гулвеева сыйыан илдьэ сырытта, барыта түөрт бөлөхтөн хайыһаан, барыта илдьэ кэллэр.

Бастакы бөлөх Мугудай, Ойулуун, Хатылы илдьэ кэллэр түөрт бөлөхтөн бастакы күн муһаҕары тэрийтэ. Иккис күн Хоттоҕо илдьэ кэллэр сырытта уонна Чурапчы илдьэ кэллэр түөрт бөлөхтөн бастакы күн муһаҕары тэрийтэ. Бөлөхү М.Д.Гулвеева бэйэтэ сыйыан илдьэ сырытта. Маһа Уорук министрини бастакы солбуйааччы М.Ю. Присажай, Дорубуйа харьытабылын министри-стабилизатор Дь.А.Чичахов, Мелворания управлениетын М.И.Лоскин, ОДКХ салаатын А.В.Готовцев, Баай – дуол уонна сир сыйыаннаһыларын министри-стабилизатор А.В.Чичигинаров, Ветеринария управлениетын С.А.Саргышев, Тыва хаһаайыстыбатын министри-

стабилизатор Г.Н.Осипова, «Саха сир» хаһыат суруйааччы РС.Сибирякова сырыттылар. Бу бөлөх муһаҕарыгар Ил Түмэн депутаты П.П.Пинигин сыйыан толору үлэстэтэ.

Улуус баһылыга А.Т.Ноговицын уонна үгэс тэрийтэ сыйыанчылар арыллыан, муһаҕарга кытылыгы Ытыктылар.

Дьон кэлитэ илдьэ кэллэр аайы үгэс үчүгэй буолла. Хоттоҕо, Мугудайга – 77 кили, Ойулуунга – 122 кили, Хатылыга – 68 кили, Хоттоҕо – 123 кили сырытта. Чурапчы илдьэ кэллэр Бырабытталыстыба түөрт бөлөхү түмүктээн, толору делегациянан үлэстэбит муһаҕар 303 кили сырытта.

Сыанабыл бу илдьэ кэллэр барытыгар «үчүгэйиҥ» дьэҥ быһылыан 100% туолуостуна.

Дьон Саха Сирин Ил Дарханын, ситиһиллэри айан туран, махтал тылларын аһаан ойуулуорун, аспаыларын биллэрдиэр. Делегация илдьэ кэллэр муһаҕарыгар, М.Д.Гулвеева илдьэ кэллэр ситиһиллэри баардылар. Маһык аһах тэксэн олорон туһааннаах бонтурустары ыйылан, тута хоруй ыйыт, элбэги биллэрдиэн, туһамыттарын эттиэр. Туруорсар кыһалчалара – илдьэ кэллэр аайы сүрүнүн биир. Дьон тыва сирин өрө тардыыт харбах дьэҥтэн көбөрүү, илдьэ кэллэр холбонуу программаларга салгы

үлэнилэрин, ону тэҥ сыйыта уустук кыһаҕа турарынан, элбэтиитэх бурдук кэллэ аһаҕа тахсарын туруорустулар. Биирдиллэн илдьэ кэллэр туһу бонтуруорун бородуксула кыһаҕарыгар. Сыл ахсын элбэтиэр туруорустулар сыйына аһаҕа кыһаҕа илдьэ кэллэр эми аһаҕа биллэрдиэр. Хатылылар уонна Ойулууннар кварталыгай хочулууну тугуулар элбэтиэр кыһаҕарыгар. Таһы кыһаҕарыгар Ойулуун, Чурапчы, Хатылы, Дьарыт бонтурустары эми бонтуруору тартылар. Мисаи Дьарытэҥи түмүк тыллар бар дьолун, биир дойдулаахтарын түмүктүтүк буоларга, илдьэ кэллэр, быһаарылаах күнүргэ биир сомоҕо буолуу, Чурапчы аһаҕа үрдүктүк аһаҕаларыгар ыйыт. Чурапчылар Ил Дархан уонна Бырабытталыстыба илдьэ кэллэр өнүкүлэрин, сыйыан илдьэ кэллэр буһаарылар аһаҕа биллэрдиэр, дорубуйаны, ситиһиллэх үлэни баарды.

А. ЗАХАРОВ

СӨ Бырабытталыстыбатын отчуота

Правительство отчуотугар иккис бөлөҥү Саха Өрөспүүбүлүкэтин Тьа хаһайыстыбатыгар уонна ас-үөл политикатыгар министрии солбууааччы Николай Ильич Петров салайан идьэ сырытта. Бөлөххө Промышленность уонна геология министрини солбууааччы Г. Е. Герасимов, Уп министрисктибтүн өрөспүүбүлүкэ ээни кэмигэиствотыи департаментыи салайааччыттан солбууааччы Г. А. Сивцев, айылса харьабылыи министрисктибтүн салайааччыттан солбууааччы Д. Н. Коржакин, Архитектура уонна тутуу комплексыи министрисктибтүн быданаанынга отдьелыи салайааччыта С. А. Сергеев, Экономика министрисктибтүн территориялыи сайдыытыгар департаментыи салайааччыттан солбууааччы С. С. Борисова, Ветеринария департаментыи ветеринариай дыаһалыары тэрийэр отдьелыи салайааччы С. А. Саргыдаев быдыыр. Бөлөх Бөлүтүр уонна Соловьёв төһиллөктэринэр сырытта. Отчуокаа улус баһылыгыи бастааы солбууааччы А. А. Ноговицын салайааччылыах Чураччы улуунун дыаһалтагыттан, тэригэ салайааччылары сырыттылар.

Отчуоту Бөлүтүр, Соловьёв, Чакыр, Хадаар төһиллөктэринэр бөлөх салайааччыта Н. И. Петров оторло.

БОЛУТУРГА

Болутурга 103 киһи кыттыыны ыла. Болутур сир границатын быһарыыта, чаһыи ай дьон 50-ча төбөҥө хлтон туттууларыгар комону оторуу, бөлүгөтти халаан уутуттан кемүскүүр быһыты тутуу, „Села Сибири“ таас турбага аһар сиргэр кэрдииттиит маһы туһаныы, гражданскый оборона турутар, Мындайгаайы-Мырыла суолун тутуу, „Холбос“ 100 сылыгар аһаммыт тэрэһини бонтуруостарыгар ыйытыылар киирөн эһиллэттэвиитэр.

Тьаи хллит дьон Болутур төһиллөктүн сайдыытыгар туһунан программа ыйылан, үлэ бара турарын бөлүгөттиитэр. Сүбү иитэр комплөк, Д. Д. Павлов хартуоскууу ыһар хаһайыстыбата таһарыылаахтык үлэиитэрин эттиитэр. Сибдөс мөһтөвүн этэи туран, интернет эһиллэтин киилэрин, пенсияны үрдэтти, тьа хаһайыстыбатын кадрларыиан хлччыиыи бонтуруостарыиан турорустулар.

Н. Г. Михайлов 2019 сыла Болутур төһиллөктө тэрүттэвиитэ 380 сыла туһарыиан, сана оскуола тутуутун түргэттэр сылтан сылааһыиан түлүлөргө Правительство коммөкөрүтэр көрдөстө. Мөһчирөни көгдөһиитэ хлдуһа оторуутугар бөлүгөтти уурулары наадаһын бөлүгөтти. Амманан уу кэлттиитэ, намыһах сиргэ турар дылэлэри ыларыиан, быһыт отоһуутугар үлэни түргэттэргэ туроруста.

СОЛОВЬЕВКА

Соловьёв төһиллөктөр сүбү, сылы иттиитиитэр траит ыйытыгыгар хлнык ирдөбиитэр туралларыи, суол отоһуутун, хлдуһаны киилэти, сыһа үрдөһиитэ, ортоһун, почта үлэтии, отоваломонону киилэрин, үүт сыһыиыи бонтуруостара киирөн эһиллэттэвиитэр.

Олохтоохтор төһиллөктө киилэни ыраах оторорунан, баһаартан сэрэхтөк бөлүлүтүгэр ураты бөлүгөтти уураһа, суол отоһуутугар, айылса харьабылылар, киһи хоньолунай оромүмүлүтэр, үүт тутуллар сыһыиыи үрдөһиитэ санааларыиан эттиитэр. 87 киһи кыттыыны ыла.

СО Бырабытталыстыбатын 2017 сылыаһы үлэтин отчуоттуур Ш-с бөлөҥө олуньу 1-2 күнүгэриитэр Бахсы, Алабар, Хайахсык, Болгоно төһиллөктэринэр сырытта. Бөлөҥү СӨ баайга-дуоһа уонна сир сыһааннаһыыларыгар министрии солбууааччы М.В. Никифоров салайан идьэ сырытта. Кыттыыны ыйытылар: СӨ гражданскый уонсагыиба иһиттутун сайаанырыыта министрии солбууааччы А.П. Матвеев, СӨ предпринимательство уонна инвестиционнай сайдыыта министрии бастааы солбууааччы А.Ю. Кириллов, СӨ сыһааны уонна тарьаыи хонтуруолдуур Госуларственыи кииллиттэ упралкешетыи салайааччыттан солбууааччы С.П. Васильева, СӨ энергетика уонна олох-дыаһа хаһайыстыбатын, баай-дуол бонтуруостарыиан үлэс, экономикаа департаментыи салайааччыттан солбууааччы Н.И. Петрова, СӨ үлэс министрисктибтүн суоһа уонна техникыккэ хаһайыстыбатын, промышленноса отдьелыи салайааччыттан солбууааччы И.В. Эльков, СӨ сибдөс уонна информацияи технологияи министрисктибтүн департаментыи кьлабыһаыи специалистта Д.С. Васильев. Улуус дыаһалтагыттан баһылыгы үп уонна инвестиция бонтуруостарыгар солбууааччы И.К. Матвеев, улусуиыагы кулгуура упралкешетыи специалистта Д.Д. Попов, үөрөх упралкешетыи үөрөх уонна тэриити отдьелыи начальнига И.Г. Винокурова, социалнай харьагы упралкешетыи специалистта О.Г. Баштеева сырыттылар.

БАХСЫГА

Бахсы төһиллөктөр отчуоту 52 киһи иһиттэ. Олохтоохтор элбөк ободоок ыалы дьондон хлччыиыи,

улуустар икки ардыларыгар айан төлөбүрүн, спортивнай саала тутулуутун, тутулуубут объект оромүмөннөһөккөк бөлүлөһүн, аһированнай күнү төһиллөктэринөн туһунан хонтуруолааһыиыи, почта үлэитин хлманыиан үрдөһи, ливни; ветеринариай оно төлөбүрүн туһунан ыйыладыытылар. Эттиитэргэ тустаах министрисктибтөр олохтоох төһиллэһиити кылары отору-отору таһан көрүһиитэриитэр, эт-ас регламентыи хонтуруолдуларыгар, төрөбүт төрүт тьаи сыһыиан бөлүгөттилөккөк бөлүлүтүгэр, төрүт үлэсэри тарьагар учууталарга биригэһиитэ олохтууларыгар, төһиллөктө баһаарыиай дөһө аһалларыгар, суол-икс отоһулуутугар санааларыиан тэриитэр.

АЛАБАРГА

Алабар төһиллөктөр отчуока 86 киһи сырытта. Сана тутулуубут кулуун бонтуруоһун тула баһааа эмэ үлэ ыйытыы туроролуһа. Ону тэитэ: коммөкөрм ракеттыиан тобохторо төһиллэһиитэ дьайылыларыиан, „Ватсап“ ситимин нөлүгө тарьаһыиан химиксыкый собуот Саха сиргэр тутуулаа сыһыиыиан-кырдьыиан, Дьокүскай/тааы ГРЭС-2 төһиллэһиитэ туһанан, отчуур хлдуһалары таһарыыта тух үлэ ыйытыларыиан, төһиллэһиитэ кьаммыт араһаһыгар тух комө көрүлөриитэ, ээр специалисттар оторор дьэлтэрэ, оһо үүтүн кварталыиан бэриитэр кэһиитэ тоһо үрдөһөтти, сылы эһи аһылыгар комө көрүлүтүтүн, пенсия эһиллэтиитэр, тьа хаһайыстыбатын нөлүгө техниканыиан аһаалаһыиыа тух субсидия көрүлэриитэ, киилэти иттии бонтуруоһун хонтуруоһа ыйыы ода. Эттиитэргэ Прокуратура ирдөбиитэрииан төлоруута оскуолаа улус оттуттэи үбүтүн комө эрэйиитэриитэ, муоста отоһулуутун, ууну хаһааныы, быһыт отоһулуутун, заправка тутуутун, улаһан хоньолунай үлэсэ киириитин турорустулар. Иттии таһыиан Бырабытталыстыба бэрэссидитэ Е.А. Чекин аһыгар төһиллөк баһылыга Н.П. Попов Аһа дөйду Улуу сэримин кыттыылааһа, аһарыыт артиллерият Г.Д. Протодьяконов төрөбүтэ 108 сылыиан Россия Геройун аһыиан иһэрдиитэриитэр оһо төгүл турорсалиларыиан бигэртэр сүрүтү туттараа уонна сана уһуйаан дьэтии тутулуутун турорусту.

ХАЙАХСЫККА

Хайахсык төһиллөктөр 54 киһи муһааха сырытта. Олохтоохтор төһиллөк гениланыиан оторуута субсидия, эбтэр үп көрүлүтүтүн, саха сүбүтүн Илин Эгэр улуустарга иттии тоһо кьаһылыгыиан, интернет ситимин тардылыытыиан, үөрөх төлөбүрө сылтан-сыл ааһы

А.Н. Христофоров ыраах сылар Соловьёв төһиллөктөр, киһи ырыиыдырыиан, суһал комону ыйытар кьаахтара суоһун бөлүгөтти. Киһигэ идьэргэ үчүгэй туруктаах, сана массыиан наадаһын эттэ. „Почта сулуусыага элбөк отону оторор. Билиити иһиллөһө үлэс эрэ үлэиитэр буюула, хлманыстарыиан сарьыиыттилар. Маһы көһөрүүтэ Правительство коммөкөрүөн наада“,—дьэттэ.

ХАДААРГА

Тьаи эттиитэр төһиллөктө таас киириитиитэр ыалы баһыиан хлбан үлэсэргэ, ээр специалисттар оторор уоһкай дьэлтэрииан тутууга, собуруу төһиллөктөр Дьокүскайыиан сырыларыиан хлччыиар иһиттэи Бүтэйдөккө суолун оторууга, үүтү, эти туттарэһиитэриитэ үлэ ыстаһыиан аһарса, сир отоһуутугар ууну хаһааныыта быһыт отоһуутугар, кьара техникыккэрииан санааа чаһыиан хлччыиыиыа. „Тьа сирин механикыиыиан күтө“ быраһыианньык олохтоһоругар санааларыиан эттиитэр.

Хадаар төһиллөктөр хлманы хлдуһаһыиылар, таас ситимин киилэриитэ, Уорба, Бүтэйдөккө суолун отоһуутугар, таһар суол киилэтиитэр, устуу уонна уорба уоһкай дьэлтэи хлччыиыиыа, бугуһаһыиан бөлүлөһөр, чаһыиыиыа элекстроуот линиятын тардыыта, почта үлэиитэр, ортоһунуиан бонтуруостар киирэн эһиллэттэвиитэр.

ЧАКЫРГА

Чакырга Улуук Илин гектарга умалык сыһаата үрдөһиитэргэ, хлманы араастаһыытыгар, элекстроуот линиятын саһардыыта, саха сүбүтүн иһитиитэ, бонтуруу-суйаыи батарыыта, оскуола тутуулар, почта үлэиитэр, ортоһунуиан бонтуруостар киирэн эһиллэттэвиитэр.

Тьаи эттиитэр Минныитэ, Эбэ сайыыккыгарыгар элекстроуот киириитиитэр үлэсэргэ, сахалар оторон таһарыыты; эһиит-үүһүтү өрөспүүбүлүкэ таас оттутэр аһаһаһарыиан ситтиитэргэ, таас оскуола тутуулар санааларыиан үлэһиитэриитэр.

В. К. Еремеева өр сыл ыра отоһуубут Хайахсыктан Чакырга дьэри киилэр суол отоһулуубууиан, таас ситимэ киирэн эрриитэи, Правительствога коммөкөрүн иһиан маһаһаа баһылыгыиан үлэсэһиитэ, төһиллөк сайдыытыгар улаһан үлэни ыйытыт Т.В. Адамовага төһиллөк дьонун аһыттан маһаһаи. Саһа оскуола тутуулар Правительство коммөкөрүтэр эрриитэриитэр.

Төһиллөктөр аһыиан Правительство отчуота улаһан бөһирөбиияи ыла. Дьайылаат киилэр хлсэһыта эмэ ыйык тьаһыиан дөһүбүоһаһаа. Үлэ үчүгэйиитэ сыһаалаһа.

Алексей СЛЕНЦОВ.

БОЛГОНОҢО

Болгоно төһиллөктөр отчуот сана тутулуубут оскуола спортивнай саалаларыиан ыйытыыны. Маһа 82 киһи кутти кыттыыи. Дьон-сэргэ интернет ситимэ хлбоньуууну, үүт харьага тоһо үрдөһөһиитэ, сана хоньолунай тутулуутун, хоньулаһаыиан отоһо киилэтиитин туһаныы, умалык сыһаата тоһо үрдүүрүн, ээр специалисттары үлэти хлччыиыиыа, бигэһиитэ тэриитэрииан үлэсэрииан хлманы суол отоһулуутун, Чураччы төһиллөктүн иһиттэи тутуулаа баһааныларыиан, маһы аһаһаһа сайдыытан, отчуур хлдуһалары бэрэһиитэһиитэи туһунан ыйытыыккы киириитэр. Эттиитэргэ, түргэи тэһимэһиитэ интернет линият, Киһиыиан учаһаһаыиан суолун оторууга, быһыт тутулуутун оскуола спортивнай саалаларыиан сана иһиттэри бэрэһиитэһиитэ турорустулар.

Түмүкө түргэ төһиллөккө СӨ Бырабытталыстыбатын сыһааһаһыиар, 2017 сылыаһы үлэтии буһа бары 100% ситтөбүтүн сыһааһаһыиар.

Семен ЖЕНДРИНСКОЙ.

